

Socialnämnden
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2020-09-17

Diarienummer:
SCN-2020-00117

Handläggare:
Åsa Hedlund, Katja Friberg, Kerstin Karlsson och Ann-
Christine Dahlén

Ny inriktning för arbetet med att förebygga och förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** anta förvaltningens förslag till ny inriktning för arbetet med att förebygga och förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar enligt **bilaga 1**,
2. **att** ge förvaltningen i uppdrag att gå vidare med planering, genomförande och samverkan av inriktningen, samt
3. **att** ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med en plan för uppföljning av inriktningen i samband med nämndens verksamhetsplan 2021.

Ärendet

Förvaltningen har på uppdrag av socialnämnden tagit fram ett förslag på en ny inriktning för arbetet med att förebygga och förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar. Förslaget framgår av **bilaga 1**.

Beredning

Ärendet har beretts utifrån det uppdrag nämnden gav förvaltningen i februari 2020 och den hearing nämnden fick av förvaltningen i maj 2020. Förslaget har tagits fram av en arbetsgrupp inom förvaltningen.

Föredragning

Förvaltningen föreslår ett helhetsgrepp i arbetet mot barn, ungdomar och unga vuxna som begår, är i riskgrupp för att begå eller som utsätts för brott. Hela förvaltningen ska involveras och budskapet att arbetet mot normbrytande och kriminellt beteende angår alla, ska vara välkänt och självklart för samtliga medarbetare.

Förvaltningen ska arbeta för ett tryggare Uppsala och barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor. Arbetet innefattar en övergripande kvalitetshöjning i syfte att så tidigt som möjligt upptäcka och stävja ett normbrytande och kriminellt beteende. Det omfattar också att förbättra samarbetet internt mellan förvaltningens olika avdelningar och verksamheter, men också när det gäller samverkan med övriga förvaltningar inom kommunen samt med polisen och andra aktörer.

Konsekvenser för medarbetare

Den nya inriktningen innefattar övergripande kompetensutvecklingsinsatser som omfattar majoriteten av medarbetare inom avdelning barn och ungdom myndighet och de medarbetare inom avdelning barn och ungdom insats som arbetar med målgruppen.

Barn- och ungdomsenhet 5 (nedan BOU5) inom avdelning barn och ungdom myndighet kommer att ändra inriktning till att arbeta mot målgruppen barn och ungdomar med normbrytande och kriminellt beteende. BOU5 kommer även fortsättningsvis att handlägga ärenden mot målgruppen ensamkommande barn och ungdomar, men bedöms ha utrymme för det nya uppdraget. Medarbetare på BOU5 kommer att delta i arbete på fältet och samarbetet med ungdomsjouren utökas. Detsamma gäller samverkan med polisen. Medarbetare från BOU5 och ungdomsjouren kommer i ökad utsträckning finnas på plats i polishuset under delar av dygnet och kommer att bistå polisen när behov uppstår.

Mot bakgrund av förvaltningens satsning kommer förvaltningens HR-strategi om otillbörlig påverkan av medarbetare och förtroendevalda att ses över.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser kommer att beaktas i det fortsatta arbetet och vid behov hanteras i kommande tertialuppföljningar och mål- och budgetprocessen för 2021.

Uppföljning

Förvaltningen kommer att ta fram en plan för uppföljning av inriktningen, som kommer att behandlas i samband med nämndens verksamhetsplan 2021.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 17 september 2020
- Bilaga 1, Förslag till ny inriktning för arbetet med att förebygga social oro och förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Direktör

Socialnämnden
Förslag, Bilaga 1

Datum:
2020-09-17

Diarienummer:
SCN-2020-00117

Handläggare:
Åsa Hedlund, Katja Friberg, Kerstin Karlsson och Ann-Christine Dahlén

Ny inriktning för arbetet med att förebygga och förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar

Inledning

I Uppsala kommuns Mål och budget 2020–2022 anges att Uppsala ska upplevas som en trygg kommun att verka och leva i samt att insatser för att bekämpa kriminalitet kombineras med förebyggande åtgärder.

Den rådande situationen i kommunen med kriminalitet, social oro och otrygghet som påverkar människors vardag, innebär att samhällets olika aktörer tillsammans behöver satsa på trygghetsskapande åtgärder.

Socialnämnden förväntas bidra i det trygghetsskapande arbetet och anger i verksamhetsplanen 2020 att det förebyggande arbetet ska stärkas för att både förekomma och stävja social oro. Nämnden ska också bidra till en tryggare välfärd och ett tryggare Uppsala där ingen person faller mellan stolarna genom en nära samverkan med civilsamhället, myndigheter och andra huvudmän.

Mot bakgrund av ovan har förvaltningen på uppdrag av socialnämnden tagit fram ett förslag på en ny inriktning för arbetet. Inriktningen utgår från följande utvecklingsområden.

- Förvaltningen ska i större utsträckning fokusera sitt arbete på ungdomar som i olika grupperingar bidrar till att skapa social oro och begår kriminella handlingar.
- Förvaltningens myndighetsutövande verksamhet ska i större utsträckning arbeta ute på fältet för att snabbare kunna agera när behov av insatser uppstår.
- Förvaltningens myndighetsutövande verksamhet ska utveckla samverkan med polisen och se över möjligheterna att samlokalisera delar av sin verksamhet med polisens brottsutredare.

- Förvaltningens myndighetsutövande verksamhet ska utveckla samverkan med polisen och se över möjligheterna att samlokalisera delar av sin verksamhet med polisens brottsutredare.

Socialtjänstens ansvar och roll i brottsförebyggande arbete

Socialtjänsten har en viktig roll och förväntas bidra med såväl främjande, förebyggande som konkreta åtgärder som förebygger och förhindrar att barn, ungdomar och unga vuxna begår kriminella handlingar eller på annat sätt bidrar till att skapa social oro eller otrygghet i det allmänna rummet. När det gäller barn och unga som inte fyllt 15 år och som begår brott vilar hela ansvaret för att vidta åtgärder på socialtjänsten. Socialtjänsten har också ansvar för att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.

Det är viktigt att socialtjänsten så tidigt som möjligt får kännedom om barn och ungdomar som kan behöva individuellt anpassat stöd, för att tidigt kunna sätta in åtgärder som kan stödja de som riskerar att fara illa. Uppväxtvillkor, sociala miljöer och samhälleliga sammanhang är sällan neutrala utan innehåller ofta risk- och skyddsfaktorer som kan både bidra till och motverka sociala problem. Kunskaper om risk- och skyddsfaktorer är därför viktiga i en förebyggande socialtjänst och för att i ett tidigt skede få kännedom om eller kontakt med barn och unga med ett begynnande normbrytande beteende.

Socialtjänstens uppgift är att bedöma om barnet kan behöva skydd eller stöd, inte att klagöra om barnet gjort sig skyldig till brott eller inte. Bedömningen av risk- och skyddsfaktorer är dock en betydelsefull del i socialtjänstens utredningar av barn och unga som är misstänkta för att begå brott.

Förvaltningens förslag

Mot bakgrund av den senaste tidens utveckling och utifrån det uppdrag förvaltningen har fått, föreslås att förvaltningen tar ett helhetsgrepp i arbetet mot barn och unga och unga vuxna som begår, är i riskgrupp för att begå eller som utsätts för brott. Hela förvaltningen ska involveras och budskapet att arbetet mot normbrytande och kriminellt beteende angår alla, ska vara välkänt och självklart för samtliga medarbetare.

Förvaltningen ska arbeta för ett tryggare Uppsala och barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor. Arbetet innefattar en övergripande kvalitetshöjning i syfte att så tidigt som möjligt upptäcka och stävja ett normbrytande och kriminellt beteende. Det omfattar också att förbättra samarbetet internt mellan förvaltningens olika avdelningar och verksamheter, men också när det gäller samverkan med övriga förvaltningar inom kommunen samt med polisen och andra aktörer.

Enhet med ny inriktning

Barn- och ungdomsenhet 5 (nedan BOU5) inom avdelning barn och ungdom myndighet, är en myndighetsutövande enhet som arbetar mot målgruppen ensamkommande barn och ungdomar i åldern 0–20 år. Mot bakgrund av att målgruppen har minskat och bedöms fortsätta att minska framöver, har enheten utrymme att ta sig an nya uppdrag. Förvaltningen föreslår därför att enheten får i uppdrag att inrikta sitt arbete mot barn och ungdomar som ensamma eller i olika grupperingar bidrar till att skapa social oro och begår kriminella handlingar.

Enheten ska samarbeta nära ungdomsjouren och vid behov kunna delta i insatser tillsammans med ungdomsjouren men även i s.k. riktade insatser tillsammans med polisen. Målsättningen är att även myndighetssidan ska finnas på plats på fältet när behov uppstår och snabbt kunna vidta nödvändiga åtgärder.

Genom ett utökat och nära samarbete mellan enheten och ungdomsjouren men också med polisen, kommer förvaltningen att kunna kartlägga grupperingar och skapa gemensamma lägesbilder. BOU5 kommer t.ex. att delta i SSPF-möten tillsammans med ungdomsjouren, vilket innebär att förvaltningen får en övergripande individ-, gäng och områdeskunskap och därmed viktiga underlag i handläggningen av ärenden som rör barn och ungdomar inom målgruppen.

Genom att myndighetssidan deltar i SSPF förbättras möjligheterna att upptäcka yngre barn som är i riskzon. Det innebär också en förbättrad samverkan med övriga förvaltningar som deltar i SSPF, där koppling till förvaltningens myndighetsutövande verksamhet tidigare har saknats.

Att avdelningarna barn och ungdom myndighet och insats satsar på ett utökat och förbättrat samarbete kommer att få positiva effekter för hela förvaltningen, men det innebär också utmaningar. Arbete återstår t.ex. för få ihop och samordna processer gentemot andra verksamheter inom förvaltningen. Det gäller t.ex. i förhållande till mottagningsenheten, ungdomsbrottsgruppen och socialjouren, men också i förhållande till de ärenden om ensamkommande barn och ungdomar som BOU5 fortfarande kommer att handlägga. Dessa och andra utmaningar kommer att hanteras inom ramen för implementeringen av den nya inriktningen.

Utökad samverkan med polisen

En viktig del i den nya inriktningen är att samverkan med polisen utökas. Medarbetare från BOU5 och ungdomsjouren kommer i ökad utsträckning finnas på plats i polishuset under delar av dygnet. Härigenom kommer förvaltningen att delta i polisens dagliga arbete och kan snabbt bistå polisen när behov uppstår. Det gäller t.ex. att kunna delta vid förhör men också att följa med polisen ut på fältet. Deltagandet i polisens dagliga utsättningar kommer att ge förvaltningen ökade individ-, gäng- och områdeskunskaper, vilket förväntas medföra positiva effekter i det brottsförebyggande arbetet.

Kvalitetssatsning

En viktig del i den nya inriktningen är att höja kvaliteten inom hela förvaltningen när det gäller att så tidigt som möjligt upptäcka och erbjuda stöd för att stävja ett normbrytande och kriminellt beteende. Det handlar t.ex. om att strukturerat använda bedömningsinstrument, såsom checklistor med faktorer eller formulär med fastställda frågor, för att möjliggöra tidig upptäckt. Kvalitetshöjningen omfattar också övergripande kompetenssatsningar på strukturerade risk- och behovsbedömningsmetoder som tex. Earl och Savry. Nämnden har sedan tidigare påbörjat en satsning när det gäller Savry, som vänder sig till barn och ungdomar över 12 år. Earl är ett stöd i utredningar och bedömningar av barn under 12 år, och kompetenssatsningen innebär en kvalitetshöjning även i arbetet gentemot yngre barn.

Förvaltningen har också för avsikt att genomföra kvalitetshöjning inom insatser för att klara det ökade behov som satsningen på tidigt upptäckande kommer att innebära. Det gäller t.ex. kompetenssatsning på "Ett nytt vägval" som syftar till att minska och förebygga kriminalitet hos ungdomar.

Sociala insatsgrupper och avhoppare

När förvaltningen genomför satsningen på tidigt upptäckande finns det samtidigt ett behov av att utveckla och förstärka stödet till de individer som vill åstadkomma livsstilsförändringar och hoppa av kriminalitet. Förvaltningen kommer därför även att genomföra satsningar på sociala insatsgrupper (SIG) och avhoppare från kriminella gäng.

SIG är en samverkansform mellan olika aktörer, där insatser kring individer med risk för att återfalla i allvarlig brottslighet och utveckla en kriminell livsstil koordineras på individnivå, och där stödet samordnas under ledning av socialtjänsten och polis. Socialförvaltningen föreslår att satsningen på SIG utökas med en heltidstjänst för att matcha den ökade efterfrågan på insatser som följer av de satsningar förvaltningen respektive polisen gör.

Förvaltningen bedömer att satsningarna även innebär att behovet av en tydligare och mer strukturerad avhopparverksamhet behöver formas inom förvaltningen. Om fler får hjälp att hoppa av från kriminella gäng och ändra livsstil ger det vinster både på ett samhälleligt plan och på individnivå.

Socialtjänstsekretessen

Förvaltningen ska se över och säkerställa att de sekretessbrytande bestämmelser som finns också tillämpas i praktiken så att tillgänglig information används och delas mellan olika verksamheter och aktörer. Det gäller såväl internt som i förhållande till t.ex. polisen.

HR-strategi

Mot bakgrund av förvaltningens satsning är det viktigt att samtidigt se över hanteringen av otillbörlig påverkan av medarbetare och förtroendevalda. Förvaltningen arbetar redan med detta, men en översyn är nödvändig för att säkerställa att otillbörlig påverkan hanteras enhetligt och korrekt.

Tidsplan

En del av arbetet i den nya inriktningen pågår redan i delar av förvaltningen. Som framgår under respektive avsnitt återstår utmaningar på en del områden. Förvaltningen bedömer dock att merparten av arbetet kommer att kunna starta i början av november och att det ska vara igång i full skala under början av 2021.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser kommer att beaktas i det fortsatta arbetet och vid behov hanteras i kommande tertialuppföljningar och mål- och budgetprocessen för 2021.

Tomas Odin
Direktör